

Posta Stamps
Færøerne

Nr. **3**
Februar 2010

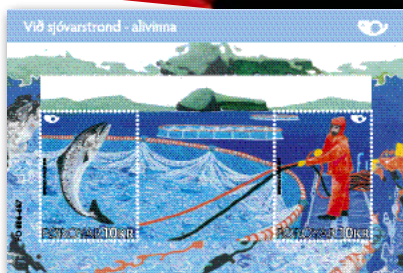
Norden 2010: Norden ved kysten - fiskeopdræt
Europa 2010: Børnebøger
De færøske farver

photo by imagea.org

Foto: Marine Harvest

FO 686-687

Prøvetryk

Ny nordisk serie

I den nye fællesnordiske serie "Norden ved havet" udgives et miniark over temaet "Livet ved kysten - fiskeopdræt".

Norden ved havet - fiskeopdræt

Fiskeopdræt er "brug", fiskerierhverv er "jagt". Disse to livstile repræsenterer hver sin samfundsform og hver sin grundlæggende kultur. Vi kan nikke genkendende til disse selv i vores ældste, kendte kulturer. Samfund, der lever af opdræt, ønsker at styre naturen ved at dyrke, så og høste afgrøder, hvorimod jægersamfundene netop ikke kan styre naturen, men helt og aldeles er tilpasset denne: mennesket følger efter de dyr, som jagtes.

Mennesket lever dog bedst af både kød og planter, så man skævede til hinandens livsformer. De ursamfund, som var baseret på jagt, fik deres plantekost fra urter, som blev samlet, hvor man tilfældigt fandt dem. De gamle landbrugssamfund jagede også lidt

smådyr, men organiserede ikke samfundsformen efter jægererhvervet.

Det færøske samfund har altid kombineret brugserhverv med fiskerierhverv helt fra tidernes morgen og frem til sidste halvdel af det 19. århundrede. Færingerne levede både af landbrug, fisk, fjerkræ og hvalkød. Så begyndte jægersamfundet at udvikle sig mere, mens brugssamfundet næsten forsvandt. Denne udvikling fortsatte helt indtil for ca. 40 år siden, da et helt nyt brugserhverv udviklede sig: fiskeopdræt.

Fiskeopdrættere er havets bønder. De jagter ikke fisk, som jægere gør det. Fiskeopdræt har udviklet sig til at være det næststørste erhverv på Færøerne, og om nogle år vil det

Det rene og lune havområde omkring Færøerne er særdeles velegnet til at opdrætte laks. Man startede først i 1970'erne med at opdrætte regnbueørred, men siden har erhvervet koncentreret sig om lakseopdræt. I dag findes omkring 25 dambrug på fjorde og stræder omkring øerne, og opdrættet laks udgør næsten en tredjedel af Færøernes samlede eksport.

helt overgå det traditionelle fiskerierhverv. Dette varierer dog, alt efter om man regner i volumen eller i omsætning.

Fiskeopdræt er afhængig af moderne teknologi og ny forskning og har derfor aldrig været mulig før. Men samfundsformen er den samme, som vi kender den fra gammel tid: mennesket vil styre naturen og tilpasse den til et fast bosted. Og selvom moderne fiskefangst også er betinget af ny teknologi og forskning, følger den i princippet det ældgamle mønster i jægersamfundet, hvor man følger efter de dyr, som jages.

Fiskerierhvervet nærmer sig til tider den yderste fangstgrænse, og fiskeopdræt har haft enkelte kraftige tilbageslag, hvor naturen har

sat sine grænser med for eksempel sygdom og dødelighed. Ikke desto mindre blomstrer begge erhverv i disse år, så den blandede samfundsform, som vi kan iagttage den lige nu på Færøerne, minder på en måde om den gamle samfundsform, kun med den forskel, at vi nu "dyrker" fisk og ikke planter.

Eyðun Andreasen

FO 688-689

Prøvetryk

Selvkøbende frimærkehæfte

Børnebøger

En god børnebog kendes på, at den kan læses af både børn og voksne, med forskelligt udbytte begribeligvis, men bogen skal kort og godt appellere til alle uanset alder. På samme måde forholder det sig med al sand kunst. Den er tidløs og ikke begrænset til en bestemt aldersgruppe. Hvis værket har kvalitet, vil alle kunne få glæde af det.

Det er godt at læse om fremmede lande og fremmede verdener og derved udvide sin horisont. Men samtidig er det vigtigt for enhver nation at kunne give sit folk en kulturel ballast i form af bøger med fortællinger, der giver genklang dybt inde i den enkelte. Et godt kendskab til vor egen litteratur og litterære overleveringer er en forudsætning for at kunne tage imod inspiration udefra.

Vi mister fodfæstet, hvis vi ikke har et solidt fundament at stå på. Derfor er det vigtigt, at også mindre nationer skaber deres egen kunst, skriver deres egen litteratur.

På Færøerne var læreren Hans Andrias Djurhuus (1883-1951) den første til at skrive digte, eventyr og historier for børn. De dyr, som børnene kendte fra deres hverdag, begyndte at tale sammen, og deres forskellige karaktertræk afslørede i det, de foretog sig. Disse små situationsbilleder fra første halvdel af det tyvende århundrede fremstår i dag så klare som var de bevaret på fotografiske glasplader, blot mere levende, hvilket ikke mindst skyldes Djurhuus' enkle tekster. Hans sange bliver stadigvæk sunget og hans historier læst med stor glæde både i børneinstitutioner, på skoler og i hjemmene. De morsomme, af og til uhyggelige billeder, som William Heinesen (1900-1991) tegnede til mange skolebøger, er også blevet en uvurderlig del af vores børnelitteratur.

Senere indsamlede Sofia Petersen (1884-1960) rim og remser og eventyr, som i 1947 blev udgivet i bogen *"I skumringen"*. Grafikeren Elinborg Lützen (1919-1995) illustrerede vær-

ket med velkendte, fascinerende billeder, både i sort-hvid og i farver. Her er udmarken, alle dyrene og alle planterne, og her er den samme kælling, som børn i mange andre lande også kender, men denne har færøsk hverdagstøj på, bor i et færøsk stenhus og har alt det gamle husgeråd, som vi nu ser på museet.

Det er de to færøske børnebøger *"En hund, en kat og en mus"* og *"Mos-Moltes rejse"*, der bliver afbildet på de nye frimærker.

I 2004 udkom bogen *"En hund, en kat og en mus"*, som Bárður Oskarsson (født 1972) både har skrevet og illustreret. Hele historien foregår inde i et hus, der kunne være hvor som helst i verden. Alle billederne er udført i okkerbrune akvareller, hvorpå der er tegnet med blyant og sort blæk. Det er en klassisk historie om en hund, en kat og en mus. Man skal ikke forbavses over, at moderne tegneserier i nogen grad har sneget sig ind i bil-

ledfortællingen. Her har vi et eksempel på international inspiration.

I 2008 udkom bogen *"Mos-Moltes rejse"*. Janus á Húsagarði (født 1975) fortæller i bogens indledning, at den handler om en af de små trolde på Færøerne, der kan tåle sollys, og som derfor kan rejse så meget rundt på øerne, som den har lyst til. I farvestrålende akvareller rejser den lille trolde, Mos-Molte, som en anden Niels Holgersen rundt på øerne, dog ikke på ryggen af en gås som Selma Lagerlöfs svenske dreng. Rejsen begynder på havets bund, hvor Mos-Molte finder en perle i en musling. Med perlen rejser trolde rundt i hele landet på ryggen af en sule, en hest, en hval, en krage og en vædder, indtil han finder sin lille veninde, som får perlen. Bogen slutter med, at de to sidder sammen og ser ud over havet.

Marianna Debes Dahl

FO 688-689

Prøvetryk

Historien om de færøske farver

Naturen har altid haft en særlig plads i multikunstneren Eli Smiths (1955) hjerte og i 2003 prøvede han for første gang at male med farver fra den færøske natur. Dette blev til en række malerier af rene naturmaterialer så som tuf, sand, muslingeskal-ler, tørv og kul. Mange erfaringer samt inspiration fra de egyptiske gravmalerier og hulemalerier i Spanien har overbevist ham om kvaliteten af denne måde at arbejde på. Yderligere information om Eli Smith og hans arbejde ses på www.eli.fo.

Fra januar til juni i 2003 underviste jeg på Færøernes Folkehøjskole i tegning og maling. På en af vandreturene i Suðuroy gik vi langs en klippevæg, hvor man kunne se en rødlig stribe i væggen. Så spurgte en lærerinde: *"Kan man ikke lave maling ud af det?"*

Vi fik danske gæster samme sommer og de skulle selvfølgelig ud at se vores vidunderlige natur. Vi sejlede med båd ud til øen Nólsoy og sejlede tæt under vestsiden af øen. Der nød vi synet af klipperne og fuglene. Vi sejlede så sydover langs kysten, kom forbi en strand med rullesten, hvis stednavn er 'Hósmøl'. Der så jeg igen det smukke rødlige bælte imellem basaltlagene. Det røde (oxyd-røde) hedder på færøsk 'royðugrót', på dansk hedder det 'tuf', og er hærdet vulkanaske. Jeg blev betaget af synet og tænkte, at det må da kunne bruges til maleriet. Det har været der i tusindvis af år i al slags vejr, og farven står der uændret.

Da jeg havde sat gæsterne på land sydspidsen af øen, og skulle sejle mod bygden, hvor jeg skulle hente dem senere gik motoren i stå lige ud for førnævnte Hósmøl. Nu var jeg her igen, på stedet med de flotte farver og da motoren ikke kunne repareres på stedet, fik jeg fat i en åre og padlede båden ind mod stenstranden. Der ankrede jeg op og kom på land og ringede efter hjælp med min mobiltelefon. Nu havde jeg muligheden for at se nærmere på de røde sten. Jeg blev så fyldt af velvære over at stå her alene og nyde stilheden og alt det skønne omkring mig, at jeg sagde til min Gud i himlen *"Tusind tak, kære Gud, du er fantastisk"*.

Jeg fik fat på tøjstykker og plastikposer, ja alt som kunne bruges at putte tufsten i, og klatrede så op ad fjeldsiden til det røde tufbælte. På vejen op, fløj en forskrækket edderfugl ud af sin rede; man kunne tydeligt at se, at den ikke var vant til at få gæster.

Nu så jeg, at der ikke kun var den oxydrøde farve, men også brunlige, grønlige og okker farver, så jeg måtte tænke mig om, hvilke farver jeg skulle tage med mig hjem. Vi kom alle hjem i god behold.

Jeg begyndte så småt at pulverisere stenene og lavede både oliefarver og akrylfarver, kom dem på papir og hængte farveprøverne op, så jeg kunne opleve farverne, gå forbi dem og røre ved dem. Turene ud i naturen blev hyppigere og som tiden gik, begyndte jeg at få et lille sortiment med farver; men spørgsmålene var mange.

En af mine inspirationskilder var min kæreste mor og en dag kom hun med en reproduktion af de egyptiske gravmalerier, og til min store forbavselse havde farverne en slående lighed med de farver, jeg havde fundet i den færøske natur. Det gav mig en trykthed til at fortsætte mine eksperimenter. Jeg begyndte

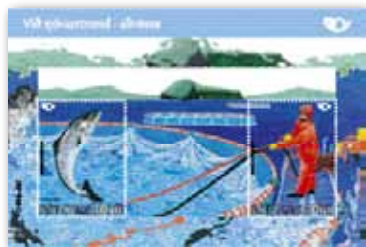
at male mere det, man ser uden for byerne og bygderne, såsom fjeldlandskaber, får, fugle, sten, ja de steder, hvor jeg fandt mine farver.

Der er nu gået nogle år siden jeg begyndte med de færøske farver og det har været en utrolig spændende tid for mig. Jeg har ikke planer om at holde op med de færøske farver, "de holder mig nede på jorden". Jeg bliver nødt til at udnytte den beskedne farveskala maksimalt, man bliver nødt til at tænke anderledes farvemæssigt og stilmæssigt. Jeg er altså med de færøske farver flyttet ind i en anden verden, hvor farverne og farvevalget er helt anderledes.

Det er der udfordringen ligger, den åbner nye veje.

Eli Smith

Nye frimærkeudgivelser

Prøvetryk

Ny udgivelse:
Udgivelsesdag:

Norden 2010 - Fiskeopdræt
24.03.2010
(sendes sammen med april udgivelsen)

Værdi: 2 x 10,00 DKK
Numre: FO 686-687
Frimærkestørrelse: 25,6 x 34,3 mm
Arkstørrelse: 105 x 70 mm
Tegning: Edward Fuglø
Trykmetode: Offset
Trykkeri: Joh. Enschedé, Holland
Takstgruppe: Storbrev på Færøerne og småbrev til Europa, 0-50 g.

Prøvetryk

Ny udgivelse:
Udgivelsesdag:

Europa 2010 - Børnebøger
26.04.2010

Værdi: 10,00 og 12,00 DKK
Numre: FO 688-689
Frimærkestørrelse: 35,0 x 35,0 mm
Tegninger: Bárður Oskarsson og Janus á Húsagarði
Trykmetode: Offset
Trykkeri: Österreichische Staatsdruckerei, Østrig
Takstgruppe: Storbrev på Færøerne og mediebrev til Europa, 0-50 g.

Prøvetryk

Ny udgivelse:
Udgivelsesdag:

De færøske farver
26.04.2010

Værdi: 18,00 og 24,00 DKK
Numre: FO 690-691
Frimærkestørrelse: 33 x 33 mm
Kunstner: Eli Smith
Trykmetode: Offset + gloss coating og 30 micron powder
Trykkeri: Southern Colour Print, New Zealand
Takstgruppe: Storbrev til Europa og mediebrev til øvrige udland, 51-100 g.

Posta Stamps
Óðinshædd 2
FO-100 Tórshavn
Færøerne

Tel. +298 346200
Fax +298 346201
stamps@posta.fo
www.stamps.fo